
Makovecz Imre KÉRDÉSEK A SZERVES ÉPÍTÉSZETRŐL

Kedves Barátom!

Úgy érzem, eljött az ideje annak, hogy a magyarországi szerves építészet szervezeten és szellemileg is a nyilvánosság elé lépjen, kijelentse magáról azt, ami a lényege és a feladata.

Korábbi korszakunk a mellőzés, az üldözés, a perifériára szorítás kora volt. Ez a hosszú idő - néhányunknál 20-22 év - hozzászoktatott ahhoz, hogy gondolatainkat, céljainkat ne fogalmazzuk meg egyenesen, hanem rejtjük el, hiszen ez kényszerű harcmódorunkhoz hozzátartozott. Féltő, hogy aki sokáig hallgat, annak a gondolatai is elnémulnak.

1. Mi az a hajlam, ami Téged a szerves építészeti formákhoz vezetett? Mert - gondolom - a példaképek kiválasztása mögött, a józan belátás mögött is eredetileg egy hajlam, a személyiségnek egy sajátos hangulata áll.

2. Mi a szerves gondolkodás? Törekvés csupán békében élni a természettel, vagy csak rácbredés, hogy saját természetünk is a világhoz tartozik, minden dialektika nélkül?

3. Mi változott a világban, ami a szerves gondolkodást, és annak irányát szükségessé tette? Megelégtünk az absztrakciót, és mentjük, ami menthető, vagy az általános félelemmel szemben az önismeret útján keresünk önálló válaszokat kérdéseinkre?

4. a./ A világ keleti-nyugati alternatívája milyen károkat okozott? Látható-e a világban olyan mutáció, amely e kettősen működő manipulációnak az eredménye?

b./ Van-e a szerves gondolkodásnak erre válasza? Van-e módszere?

5. Mi a tárgy szerepe a természetben, és abban a környezetben, amely a Földet negligálja és feláldozza?

6. Van-e geometriája a szerves építészetnek?

7. A tektonika a tárgyak nehezkedése, vagy a tárgyak kiemelkedése és felszabadulása a túlterhelés szenvedéséből? Az architektúra a tektonika költői metaforája, vagy metamorfózisa? Az épület a föld átalakult növekménye, vagy egy független szellem egyesülése a föld anyagaival? Van az Építész választott anyagainak kánonja?

8. Van-e ellensége a szerves világszemléletnek és építészetnek? Mi, vagy ki az? Van-e módszere, mik az eredményei, stb.?

9. Van-e a szerves gondolkodásnak olyan karaktere, tartalma és célja, mely ellenfeleinek átláthatatlan?

10. A szerves építészetnek van-e kapcsolata a népművészettel?

11. Miért nem tudjuk elolvasni az "írással" mintákat? Miért hermetikus a népművészet azok számára, akik csinálták, vagy csinálják? A népművészet jeleinek megfejtésére van-e remény? Fontos-e a szerves gondolkodás számára a népművészet, mint egy több ezer évvel ezelőtti információs rendszer? Mit adhat a XX. század végén?

12. Ha az emberi társadalmat metatermészetnek tekintjük, mi benne a természettől idegen elem? Mi a célja ennek az idegen elemnek?

13. Mi ennek az idegen elemnek a jövője, mi a jövője ezzel összefüggésben a szerves világszemléletnek? Mi az automatizmus alternatívája?

14. Mi lehet a szerves építészetben belül a mi, magyarországi szerves építészek feladata, lehetősége? Mi a Te lehetőséged, céloed ezen belül? Mik a hiányaid, melyeket tőlünk, másoktól kell kitöltened, és mi az, amit Te adhatsz?

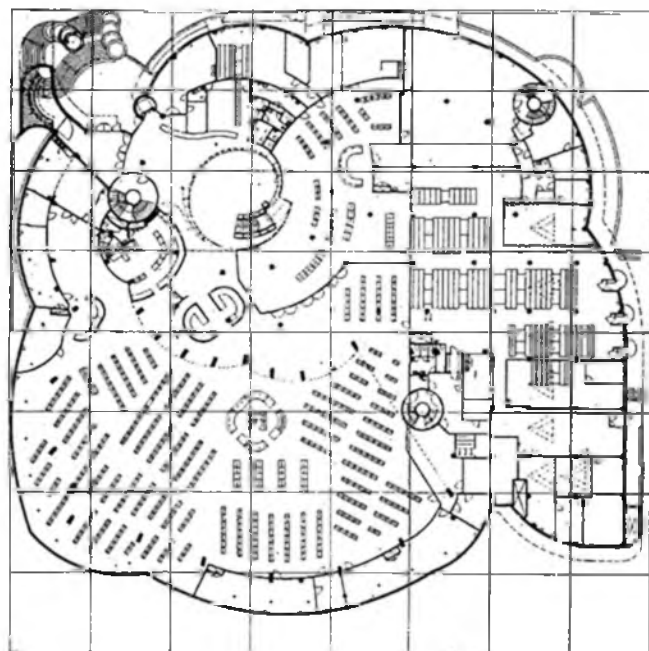
Kérlek, válaszolj *minden* kérdésre. A kérdéseket úgy állítottam össze, hogy azok egymáshoz kapcsolódjanak.

A kérdésekre adott válaszaidhoz kérlek, mellékelj nyomtatásra alkalmas épületfényképeket és rajzokat, melyek szóbeli válaszaidnak képi megfelelői.

Budapest, 1985. február 25.

REIMA PIETILÄ 1923-1993

Az elkövetkezőkben az eddigieknél (Antonio Gaudi 1991/1, Ton Alberts - 1991/1) rendszeresebben mutatunk be a szerves építészet körébe tartozó építményeket, akiknek munkái és gondolatai meghatározó jelentőségűek tudtak maradni napjaink sűrű változásai közepette. Annak, hogy most Reima Pietilä emlékét idézzük, augusztus 26-án bekövetkezett halála ad szomorú időszertűséget.

Megdöbbenően kevés művet alkotott (azokat is mindannyiszor az általunk jól ismert lelassult idő vajúdságában), kétségtelen azonban, hogy ezek majd mindegyike fordulópont saját munkásságában, és mérföldkő az építészet egyetemes történetében.

Legjellemzőbb emlékem róla, amikor néhány évvel ez előtt valamilyen nagyszabású nemzetközi építésztalálkozóról készített TV-műsorában Oskó Judit őt is meginterjúvolta. A sok posztmodern világnagyság után, akik mély meggyőződéssel, professzori tekintéllyel adták elő elméleteiket azokról a formai játékokról, amelyekkel hazugságaikat takargatják, Pietilä arra a kérdésre, hogy mi építészeti formáinak fő forrása, kicsit elgondolkozva, talán elmélázva a maga gyermeki őszinteségével azt válaszolta: a felhők.

(G. J.)

*Kereszt a Hervanta-i templomból
Lent: a tamperei könyvtár területe és fényképe*

ÉPÍTÉSZE ÉS KULTURÁLIS REGIONALIZMUS

Interjúrészlet

az 1985-ös helsinki kiállítás katalógusából

SZAVAK, SZEMIOTIKA, NYELV - ÉPÍTÉSZE

Marja-Riitta Norri:

Ön új kifejezések megalkotásával továbbfejlesztette a finn nyelvet, hogy alkalmassá tegye az építészetelmélet tárgyalására. Másrészt azt is mondta, hogy szándékában áll az építészetet szavakkal leírni. Használhatók-e ugyanazok a szavak mindkét célra, és az így továbbfejlesztett nyelv hogyan működik kommunikációs eszközként? Milyennek látja az építészet és a nyelv kapcsolatát?

Reima Pietilä:

Az építészetben a teremtés több síkon zajló folyamat. Magába foglalja a szóbeli programozást és irányítást; az alaprajzok, metszetek, homlokzatok vázolása révén a képalakítást; térbeli megjelenítést a léptékhelyes modellezéssel; anyagiasítást a megépítéssel. A szavak és képek egyaránt használatosak az építészeti forma elmagyarázására, de egyikük sem elegendő önmagában ahhoz, hogy az építészetet jól felfoghatóvá tegye. Az építészet már az analitikus fázisban teljes egészében jelen van tervmeghatározás és egy halom rajz formájában. A kész épület beletagozódik a környezetbe, és mindkettejükre jellemző tulajdonságokat hív életre. Olyan nyelven kezd szólni, mely kifejezi közös mondanivalójukat. De mielőtt még a kész épület magáért tudna beszélni, másnak kell szólnia és kommunikálnia helyette a tervek meta-nyelvén.

Ennek ellenére az épület még nem válik kifejező építészetté, ha csak a formái nem tartalmaznak beépített narratív elemeket, vagyis - a klasszikus esztétika nyelvén szólva - nincs saját formanyelve.

Ezen azt értem, hogy egy kifejező formának szüksége van kezdeti elgondolásokra és alapvető koncepciókra, hogy meg tudjon születni. Aulis Blomstedt azt mondta, hogy Yrjö

